

Stab for Ledelse, Udvikling og
HR
Ledelsessekretariatet

14. januar 2022
Sagsid.: 21-088614K

Kontaktperson:
Janus Tarp

NOTAT

Notat om henvendelse fra Flemming Stenhøj Andersen til det almene boligtilsyn den 29. oktober 2021

Baggrund

Formand for boligsocial helhedsplan 2021-2025, direktør i FOB, Flemming Stenhøj Andersen (FSA) har den 29. oktober 2021 henvendt sig til Slagelse Kommunes tilsyn med den almene boligsektor i kommunen. Henvendelsen er vedhæftet nærværende notat. Henvendelsen adresserer Slagelse Byråds beslutning den 13. september 2021 om beboerrepræsentation i bestyrelsen for den boligsociale helhedsplan. Sagen kan findes her:

<https://polweb.nethotel.dk/Produkt/PolWeb/default.asp?p=slagelse07&page=document&docId=199894&ItemId=199915>

Beslutningen lyder således: *"Byrådet ønsker en øget demokratisk beboerrepræsentation af de 3 områder Motalavej, Ringparken og Sydbyen i den kommende boligsociale helhedsplans bestyrelse. Det anbefales således, at den foreståede bestyrelse for den boligsociale helhedsplan suppleres med tre repræsentanter, valgt og udpeget direkte af beboerne, med en fra hver af de tre berørte områder."*

Nærværende notat søger at skabe et grundlag for svar til FSA og samme for forelæggelse af spørgsmålet om beboerrepræsentation for Økonomiudvalget/Byrådet.

FSA's hovedpointer

- 1) Beboerrepræsentation i bestyrelser for boligsociale helhedsplaner er i strid med KL's, BL's og Landsbyggefondens fælles anbefalinger om sammensætning af disse bestyrelser.
- 2) Kunne anden form for beboerrepræsentation – fx i form af en følgegruppe/styregruppe ved siden af bestyrelsen tilgodese Byrådets anbefaling?
- 3) Beboerdemokratiet i de tre omfattede boligområder har i fællesskab besluttet den gældende organiseringsmodel.

- 4) Vurdering af de beboerdemokratiske processer hører ikke til i Byrådets behandling af enkeltsager, men i det løbende samarbejde med tilsynet.
- 5) Hvilke overvejelser har Byrådet gjort sig om boligorganisationernes autonomi i lyset af anbefalingen fra Byrådet?
- 6) Hvilke overvejelser har Byrådet gjort sig om den beboerdemokratiske proces i de forskellige organer, herunder konkret i forhold til de fire afdelinger i Ringparken, der ved urafstemning afviste helhedsplanen?
- 7) Der er forskel på at vælge og udpege, og afdelinger kan normalt ikke vælge/udpege til politiske poster. Det kan organisationsbestyrelserne. Desuden tilhører de to afdelinger i Sydbyen to forskellige boligorganisationer.
- 8) Der efterspørges en procedure/fælles forståelsesramme for afvikling af valg til eller udpegning af de tre beboerrepræsentanter.
- 9) En tilbagemelding fra Slagelse Kommune vil blive behandlet i bestyrelsen for helhedsplanen, som vil udarbejde et beslutningsforslag til de tre organisationsbestyrelser, der skal godkende den nye organisering.

Tilsynets bemærkninger til hovedpointerne

Ad 1 og 2) I september 2021 udgav Aalborg Universitet en evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2015-2018-midlerne. Anbefalingen heri lyder på side 22, at beboerdemokrater indtænkes i helhedsplanens organisation, og deres roller og indflydelse defineres. Videre anbefales beboerdemokraterne at indgå i styre-/følgegrupper, men ikke i bestyrelser, da der i sidstnævnte vil være for langt fra direktørniveauet i kommuner og boligorganisationer til beboerniveauet, hvilket også vil hæmme bestyrelsens mulighed for at sikre effektivitet og fremdrift i helhedsplanen. Det samme optræder i Landsbyggefondens pjece fra 2019 om organiseringen af de boligsociale indsatser. Begge dokumenter kan findes her: <https://lbf.dk/publikationer/>

Efter Byrådets beslutning den 13. september 2021 har FSA forespurgt Landsbyggefonden om fondens vurdering af Byrådets ønske om beboerrepræsentation i bestyrelsen for helhedsplanen. Landsbyggefonden har den 5. oktober 2021 oplyst overfor FSA, at der ikke noget lovgivningsmæssigt er til hinder for at have beboerrepræsentation i bestyrelsen, at anbefalingen dog er inddragelse gennem politiske styre-/følgegrupper eller et årligt møde mellem bestyrelse og politisk niveau og, at den konkrete proces må tilrettelægges lokalt.

Tilsynet vurderer på den baggrund, at Byrådets anbefaling kan gennemføres inden for lovgivningens rammer. Samtidig er det dog tilsynets vurdering, at beboerrepræsentation i bestyrelsen ikke er det mest egnede middel til at inddrage beboerdemokratiske synspunkter, idet de forskningsmæssige erfaringer og centrale anbefalinger peger på andre organer af mere

rådgivende og politisk karakter som mere relevante at bringe i spil, når målet er inddragelse af beboerdemokratiet i gennemførelsen af helhedsplanen. I vurderingen indgår også det forhold, at bestyrelsen har en eksekverende og koordinerende rolle med tydelige kompetenceforhold hos medlemmerne, hvilket ikke harmonerer med beboerrepræsentanter, hvis mandater kan være uklare, og med den beboerpolitiske tilgang kan der forudses udfordringer for en bestyrelse, der kan have behov for at handle hurtigt og koordineret. En sådan struktur vil risikere at kunne skade helhedsplanens fremdrift og dermed beboernes interesser.

Som del af en (beboer)politisk styre-/følgegruppe med jævnlig dialog med bestyrelsen vil bestyrelsen omvendt kunne handle effektivt og sikre fremdrift i overensstemmelse med de politiske visioner og målsætninger, idet disse vil være kendte for bestyrelsen, og mandatet vil stå klarere.

Endelig er det tilsynets vurdering, at følgende tre forhold må tillægges vægt ved implementeringen af Byrådets anbefaling, idet:

1. Byrådet har afgivet en anbefaling om øget beboerrepræsentation gennem en konkret model, men det er alene en anbefaling,
2. Slagelse Kommune er en af tre samarbejdspartnere bag helhedsplanen, hvorfor kommunen ikke ensidigt kan ændre på organiseringen, som også vil skulle godkendes i de to øvrige parter (boligorganisationerne og Landsbyggefonden) respektive beslutningsorganer, og
3. Slagelse Kommune har godkendt helhedsplanen og dermed organiseringen den 13. september 2021 uden at tage decideret forbehold vedrørende bestyrelsessammensætningen.

I overensstemmelse med FSA's og de centrale aktørers forslag samt Tilsynets indstilling har Tilsynet noteret sig, at bestyrelsen for den boligsociale helhedsplan efter FSA's henvendelse ultimo december 2021 besluttede kommissorier for tre lokale følgegrupper – en for hvert planområde.

Grupperne er således nedsat med virkning fra 1. januar 2022 og er sammensat på følgende måde:

- Repræsentanter for beboerne i de lokale afdelinger, hvor repræsentationen er bestemt lokalt. Det betyder, at Ringparken har valgt at lade sig repræsentere af fire afdelingsformænd, Motalavej af Kvarterhusledelsen og Sydbyen af Sparringsgruppen.
- Den lokale koordinator fra helhedsplanen.
- En administrativ medarbejder fra Slagelse Kommune.
- En repræsentant fra lokalpolitiet.
- Eventuelle andre lokalt relevante ad hoc.

Følgegrupperne har til formål at understøtte samspillet mellem helhedsplanens indsatser og øvrige lokale aktiviteter i planområdet samt at holde beboerne orienteret om fremdriften i helhedsplanen. Hver gruppe har 40.000 kr. i 2022 til at forestå aktiviteter for.

Der er lagt op til, at følgegrupperne mødes kvartalsvis. En gang årligt mødes følgegrupperne derudover med bestyrelsen for helhedsplanen for gensidigt at orientere om helhedsplanens virke samt evaluere denne.

Tilsynet vurderer med nedsættelsen af følgegrupperne, at bestyrelsen tilgodeser Byrådets ønske om beboerinddragelse i helhedsplanens gennemførelse uagtet, repræsentationen ikke er i bestyrelsen, men i beboerdominerede følgegrupper, der så er i dialog med bestyrelsen.

Ad 3, 5 og 6) Det er et faktum, at der i processen med at vedtage en helhedsplan har været et beboerdemokratisk forløb, hvor de berørte afdelinger i de tre boligorganisationer har behandlet helhedsplanen. For Sydbyens og Motalavejs vedkommende er organiseringen godkendt af afdelingerne, mens repræsentantskabet for Ringparken har godkendt modellen, da afdelingerne stemte imod. Helhedsplanen er også godkendt af de tre boligorganisationers bestyrelser.

Det er således relevant at fokusere på konsekvenserne ved at ændre den bestyrelseskonstruktion, beboerdemokratiet har forudsat og godkendt. Udfordringen kan naturligvis løses, men det fordrer opbakning fra de tre boligorganisationer til en ny model og til at afsøge en model for, hvordan en ny bestyrelsessammensætning kan behandles og godkendes.

Samtidig skal det tillægges vægt, at bestyrelsen netop – og med bred beboerdemokratisk opbakning – har besluttet en stærk beboerinddragelse ved nedsættelse af følgegrupperne og forpligtet sig på dialog om helhedsplanens virke med grupperne.

Det er tilsynets vurdering, at såfremt Slagelse Kommune i det lys står fast på en anden model, må det overlades til boligorganisationerne selv at gennemføre en ny proces efter eget valg. Det af hensyn til organisationernes autonomi og konkrete kendskab til egen beslutningsgang og –mulighed, men også af hensyn til kommunens egen ukendskab til de konkrete forhold i boligorganisationerne og manglende hjemmel til at pålægge en korrekt og legitim beboerdemokratisk beslutning/proces ændret.

Ad 4) Byrådet har med sin beslutning den 13. september 2021 fremsat en anbefaling om beboerrepræsentation i en helhedsplans bestyrelse. Det er tilsynets vurdering, at denne anbefaling ikke – som oplevet af FSA – er udtryk for en vurdering af beboerdemokratiske processer (i forbindelse med behandling af enkeltsager) generelt, men udtryk for ønske om inddragelse af

beboerinteresser i et konkret projekt. Tilsynet er enig i, at det ville have været hensigtsmæssigt, om Byrådets ønske var blevet fremsat tidligere i processen, men det er ikke tilsynets vurdering, at Byrådet med sin anbefaling har ønsket at give udtryk for en principiell tilgang til inddragelse af beboerdemokratiet i helhedsplaner.

Tilsynet vurderer i øvrigt, at det kommunalpolitiske niveau har konkret og generel adgang til at udtale sig om beboerdemokratiske forhold, men også at niveauet har andre værktøjer, hvor adgangen mere naturligt passer ind. Det er fx ved de årlige styringsdialogmøder, møder i Boligstrategisk Forum og gennem det løbende uformelle samarbejde boligorganisationerne og kommunen imellem.

Ad 7 og 8) I lighed med tilsynets bemærkninger til punkterne 3, 5 og 6 er det tilsynets anbefaling, at det overlades til de involverede boligorganisationer selv at gennemføre en eventuel ny proces.

Byrådets anbefaling er – som tidligere nævnt – efter tilsynets vurdering udtryk for et ønske om direkte beboerrepræsentation i helhedsplanens bestyrelse. Byrådet kan ikke antages at have lagt sig fast på en bestemt metode for at sikre sig en direkte repræsentation udover, de tre boligområders beboere skal være repræsenterede.

Såfremt modellen med følgegrupper underkendes af Slagelse Kommune, anbefaler tilsynet i stedet, at boligorganisationerne og tilsynet på administrativt niveau indgår en dialog om en ny konkret model for repræsentation. I den forbindelse har boligorganisationerne hver for sig eller fælles ansvaret for og kompetencen til at sikre bedst mulig direkte repræsentation. Tilsynet har en rådgivende funktion i dialogen.

Ad 9) Tilsynet er enig i, at en ny organisering af den boligsociale helhedsplan skal behandles i bestyrelsen med beslutningsforslag til de tre boligorganisationer og Landsbyggefonden.

I første omgang anbefales det imidlertid, at Økonomiudvalget på mødet i februar 2022 får forelagt henvendelsen fra FSA på vegne bestyrelsen og tilsynets vurdering af modellen med inddragelse ved følgegrupper til orientering. På den baggrund har bestyrelsen en eventuel politisk tilbagemelding at arbejde videre med.

Hovedlinjer i oplæg til Økonomiudvalget og dermed svar til FSA

- a) Tilsynet har modtaget en henvendelse fra FSA den 29. oktober 2021 på baggrund af Byrådets beslutning den 13. september 2021. Beskrivelse i korte træk af henvendelsen.

- b) Administrationen har behandlet henvendelsen og lægger op til følgende svar til FSA. Svaret ændrer på Byrådets konkrete model for beboerrepræsentation i helhedsplanens bestyrelse.
- c) Anbefalingen om beboerrepræsentation fastholdes, men i stedet for placering i bestyrelsen, er der etableret en beboerdomineret følgegruppe for hvert af de tre planområder. Det vurderes, at såvel hensynet til beboerinddragelse i helhedsplanens gennemførelse og hensynet til effektiv beslutningstagen i bestyrelsen begge tilgodeses ved den af tilsynet anbefalede og etablerede model.
- d) Eventuel oplysning om, at Byrådet respekterer boligorganisationernes autonomi og de beboerdemokratiske processer samt, at Byrådets anbefaling alene havde til hensigt at sikre optimal beboerinddragelse i helhedsplanen, hvilket til Økonomiudvalgets tilfredshed nu er tilfældet.